

С.Я. Маршак нима Коми республикаса челядьлөн
Национальнӧй библиотека

«Коми гижысьяс - челядьлы»

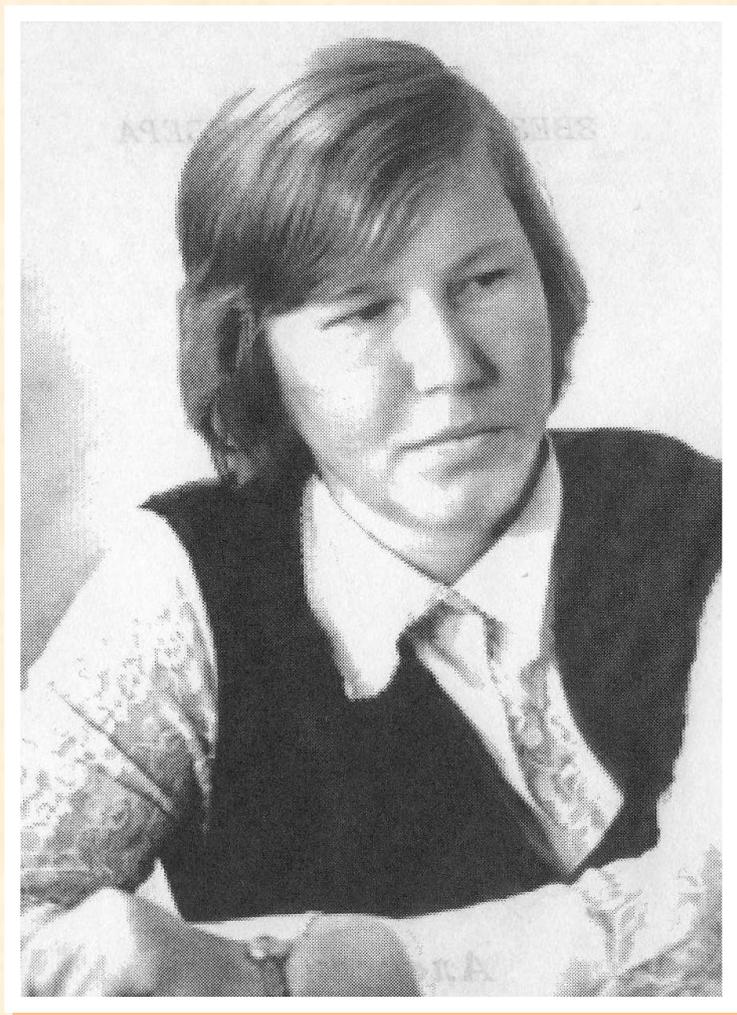
АЛЕКСАНДРА ПЕТРОВНА
МИЩАРИНА

Сыктывкар, 2015

МИШАРИНА АЛЕКСАНДРА ПЕТРОВНА

г.р. 1946

А. Мишарина

**«Поэзияыс Александра Мишариналөн
уна рөмөн пөртмасьö...»**

Тумин В.В.

Александра Петровна Мишарина олӧм да творчество йылысь.

Александра Петровна Мишарина чужис 1946 вося ӧшым 19 лунӧ Кӧрткерӧс районса Ыджидвидз сиктын. Со кызди сійӧ ачыс пасйӧ аслас челядьдыр олӧм йылысь: «Быдмылі ме зонпоснияс пиын, нывкаяс моз аканьӧн эг ворс. Сиктӧй менам, менам ичӧт Рӧдинаӧй, - ыджид Рӧдиналӧн медся дона да бур юкӧн.

Тані ме медводдзаысь воськовті школа порог вомӧн,
а сӧсса медводдзаысь пыри классӧ учительницаӧн».

Шӧр школа помалӧм бӧрын Мишарина пырис велӧдчыны И.А. Куратов нима Сыктывкарса педагогическӧй училищеӧ. Тані сійӧ заводитіс гижны кывбуръяс, петкӧдліс кывбур чукӧра тетрадьсӧ Геннадий Юшковлы, коді ышӧдіс том нылӧс гижны водзӧ. Училище помалӧм бӧрын Александра Мишарина квайт во велӧдіс челядьӧс чужан сиктын, сӧсса велӧдчис Москваын Горький нима литературнӧй институтын, уджаліс «Войвыв кодзув» журналын, радиоын, «Йӧлӧга» газетын.

Медводдза кывбуръяссӧ йӧзӧдіс 1956 воын. Александра Мишарина гижӧ и челядьлы («Коми муӧй, сьӧлӧмшӧрӧй», 1981, «Быдмам войвылын», 1987, «Вильышпоз», 1993, «Машалы козин», 2001) и верстьӧ йӧзлы («Войвыв дзоридз», 1980, «Рытья сёрни», 1991, «Сьӧлом дой», 1996, «Шань сьӧлӧмӧн сыла», 2005). Тшӧкыда йӧзӧдсьӧ «Войвыв кодзув» журналын, «Коми му» да «Йӧлӧга» газетьясын.

Александра Петровна пырӧ гижысьяс котырӧ, сійӧ Коми республикалӧн Государственнӧй премия лауреат. Ӧні олӧ Сыктывкарын.

Поэзияыс Александра Мишариналӧн зӧв озыр да уна рӧма.

Унджык кывбурыс сылӧн чужан му йылысь, коді озыр и зверӧн, и пӧткаӧн, и уджалысь йӧзӧн. Автор восьтӧ да петкӧдлӧ посни лыддысьысьяслы вӧр-валысь мичсӧ, велӧдӧ найӧс радейтны да видзны чужан му.

Челядьлы сиӧм небӧгьясын сёрниыс сідз жӧ мунӧ сиктын кольӧм гажа челядьдыр йылысь да гортса пемӧсьяс йылысь. Лыддян Мишариналысь кывбуръяссӧ, да сідзи и окота кӧмтӧг котӧртны лысваа турун кузя, сунӧдчывны сикт бердын визувтысь юӧ, меліасьыштны понма-каньмакӧд, ветлыны матысса вӧрӧ тшакла-вотӧсла.

Ас йывсьыс Александра Петровна висьталӧ тадзи: «Тшӧкыдакодъ менсьым юасьлӧны, кызди пӧ чужӧны тенад кывбуръясыд. А кодсюрӧ на и некутшӧм шмоньтӧг кӧсйӧны тӧдны: коді пӧ тӧ пыдди гижӧ? Мамӧ, мися, вӧлі шуа... Олӧмыс мунӧ водзӧ. И ӧні ёнджыка кыскӧ гражданскӧй лирикаӧ. Чужан мулӧн вӧр-ваыс сӧмын некор оз мустӧммы меным. Кымын дырджык ола, сымын ёнджыка радейта Висер ю сайысь паськыд ольсӧ, яла ягсӧ, мусюр вӧлӧкысь ыджид нюрсӧ да туйбердса пу-бадьсӧ. Радейта югдандорсӧ, кор меным гижсьӧ. Сэки сӧмын ме шуда да кыпид лола».

А.П. Мишариналӧн гижӧдъяс:

Коми муӧй, сьӧлӧмшӧрӧй : кывбуръяс. – Сыктывкар : Коми кн. изд-во, 1981. - 32 л.б.

Быдмам войвылын : кывбуръяс. – Сыктывкар : Коми кн. изд-во, 1987. – 30 л.б.

Вильышпоз : кывбуръяс. – Сыктывкар : Коми кн. изд-во, 1993. – 24 л.б.

Машалы козин : кывбуръяс, мойдкыв. – Сыктывкар : Коми небӧг лэдзанін, 2001. – 144 л.б.

А.П. Мишариналӧн олан туй да гижӧдъяс йылысь:

Александра Петровна Мишарина (Петыр Саньӧ) / сост. В. А. Лимерова // Коми литература : 10-ӧд класслы хрестоматия - Сыктывкар, 2010. – Л.б. 342.

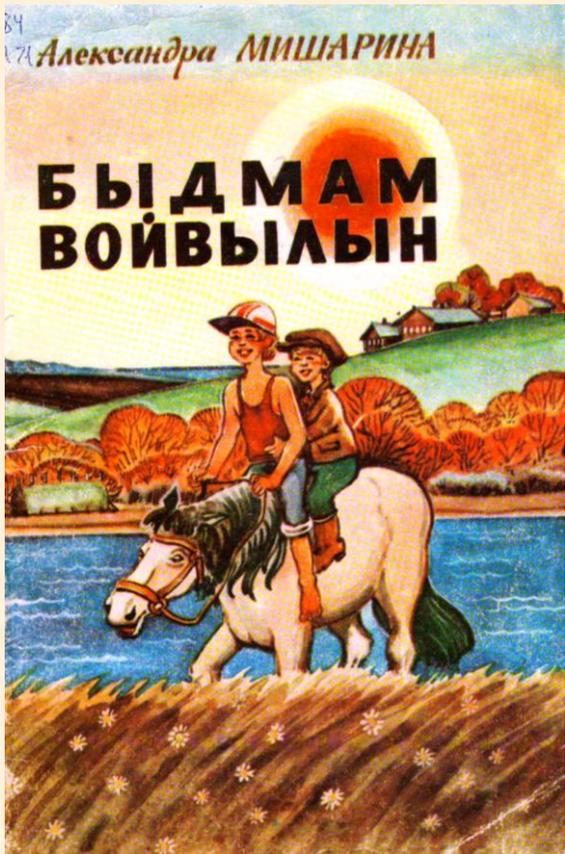
Ельцова Е.В. Мишарина Александра Петровна (1946) / Е.В. Ельцова // Литература Коми : справочник школьника / М-во культуры и нац. политики Респ. Коми, НДБ РК им. С.Я. Маршака. - Сыктывкар : Седьмая печать. - 2007. – Л.б. 164-170.

Коми литература : 10-ӧд класслы хрестоматия / лӧсьӧдіс В.А. Лимерова ; серпасалис Г.Н. Шарипков ; ред. В. И. Трошева. - Сыктывкар, 2010. – Л.б. 351.

Лимерова В.А. Мишарина Александра Петровна / В. А. Лимерова, Е. В. Остапова // Лимерова В.А. Остапова Е.В. Коми литература : 8-ӧд класслы велӧдчан небӧг. - Сыктывкар : Анбур. - 2010. – Л.б. 357-358.

Пунегова Л.А. Александра Петровна Мишарина (1946) // Пунегова Л.А. Посни войтырлы коми литература йылысь / Л.А. Пунегова. - Сыктывкар, 1993. – Л.б. 160-163.

«Быдмам войвылын»

Тайо небöгыс сiöма войвывса челядьлы. Кывбурьясас сиктса нывкаяс да зонкаяс ветлöдлöны школаö, вильшасьöны, ворсöны, отсасьöны бать-мамлыь. Быд кывбурын петкöдчö Александра Мишариналöн челядь дорö муслуныс:

Чойкöд ветлим вотны чöд,
Кияс, вом дорьясным сьöд.
Менам чуман пыдöс тыри,
Сэссия чöдйыс вöрсьыс быри.
Чатрасян пö, шуö чойö.
Ог эськö да – вомöй сёйö.

Нейджыд кывбурьясын поэтесса висьталö ассьыс ыджыд радейтöмсö чужан Коми му динö. Уна кывбур сылön сiöма дженьыд ыркыд гожöма да кöдзыд тöвьяса, зэра арьяса да чизыр, йизьöдысь вой тöла войвыв мулы.

Кöч бöж кузьта гожöмöй,
Колин, быттьö вöт.
Ветлöдлан тай чожа зэв,
Эг и тэысь пöт.
Войяс зэв нин пемыдöсь,
Оз нин мургы гым.
Регыд кутас лэбавны
Кöч пель пасьта лым.

Асья кыа
Югыд кыö.

Турдöм тöлысь кельдö. Чöв.
Кöнкö ар на,
Коми парма
Важön лымъя, важön тöv.

«Коми муӧй, сьӧлӧмшӧрӧй»

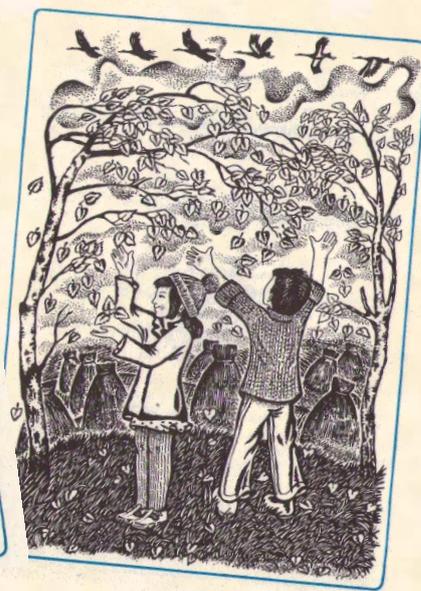
Кывбуръяс, кодъяс пырисны тайӧ небӧгӧ— ас чужан мулӧн дона пельӧсьяс йылысь, ывла мич йылысь, Рӧдинаӧс радейтӧм йылысь, уджач йӧзлы бурӧс вӧчны коланлун йылысь. Ассьыс ыджыд радейтӧмсӧ Коми му динӧ гижысь петкӧдлӧ «Коми муӧй, сьӧлӧмшӧрӧй» кывбурын. Кывбурсӧ тӛчӧма аслысьяма, поскӧс моз: лыддысьысьыс быттьӧ лӛччӧ парма чурк йылысь. Сийӧ мунӧ вӧрӧд, ягӧд, эдр вывтӧ, а водзысь аддзӧ видзьяс, нюръяс, тыяс, ю. Сылы паныдасьӧны тшӧкыд расъяс, винев кыдз, чукыльӧсь ордым.

Помтӧм парма,
гулыд ягъяс,
визув юяс,
паськыд видз.
Гажа нӧрыс,
зыбуч нюръяс,
еджыд кока
винӛв кыдз.

Автор казтылӧ, кутшӧм овлӧ тайӧ муыс тӧлын, арын, мӧвпалӧ, мыйӧн сийӧ озыр. Гижысьлы окота копыртчывны ас мулы да медбур кывъясӧн висътавны сылы сийӧс радейтӧм йылысь.

Рӧднӧй мулы жӧ сийма «Зарниӧй менам» кывбур. Авторыс сы динӧ шыӧдчӧ зӛв мелӧ кывъясӧн:

Зарниӧй менам,
Донаӧй менам,
Меным тӛ помасьтӧм бур.
Муна кӧть ылӧ,
Сьӧлӧмӧй кылӧ,
Бурджыкыс тӛысь оз сюр

Серпасалис В.С. Порохня

«Вильышпоз»

Тайо небöгыс зарни рöма да шондиä челядьдыр йылысь, вильыш зонкаяслön да нывкаяслön гажа луньяс йылысь.

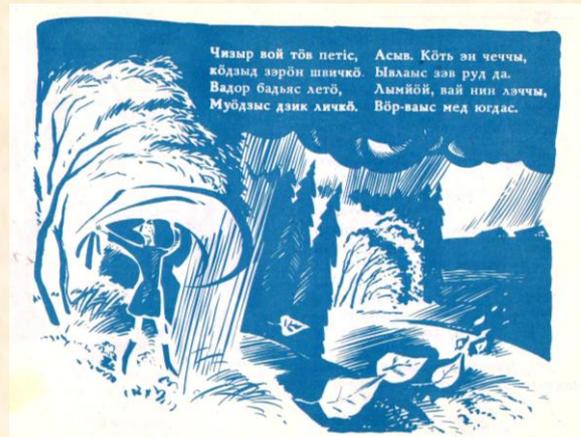
Ме со быдма воысь-воö,
Дас арöс нин меным со.
Мамö шуö, он тай дышмы,
Кор оз ков пö весиг ышман.
Быдтор жö нин тэныд колö,
Кöть и этша на зэв олан.

(«Вильышпоз»)

Сидзжö эм уна кывбур лëбачьяс да гортса пемöсьяс йылысь, торъя нин мусаöсь челядьлы кань да пон.

Буско оз нин микöд дур,
Пельыс чош, и вылын юр.

Дышмыны зэв кутис Васька
Оз и кыйсы, сёйö дасьсö.

«Машалы козин»

Тайӧ небӧгсӧ Александра Мишарина сиӧма ичӧт арлыда лыддысьысьяслы. Сёрныс тані мунӧ медсясӧ челядь йылысь. Найӧ вильшасьӧны, ворсӧны, котралӧны школаӧ, радейтӧны чужан вӧр-васӧ. Гижӧдъясын нывкаяс да зонкаяс абу век кывзысьысьӧсь: кодкӧ бона вывсянь чери кыйӧ, кодкӧ гӧптӧ келӧ, пӧль-пӧчсӧ дӧзмӧдӧ.

Локтӧ Ӧньӧ тасма вӧня,
Пидзӧсӧдзис ва да няйт.
Пӧчыс ропкӧ, кысь нӧ локтін?
Муртса полукӧн эг чайт.

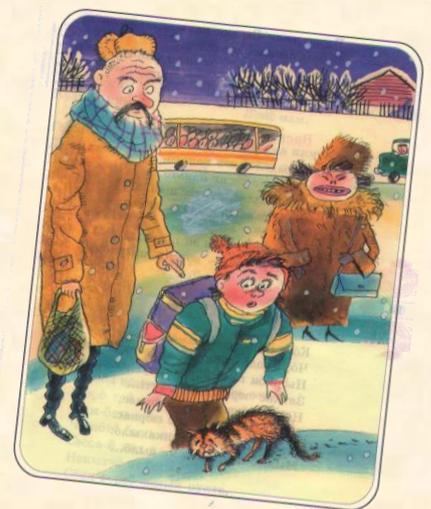
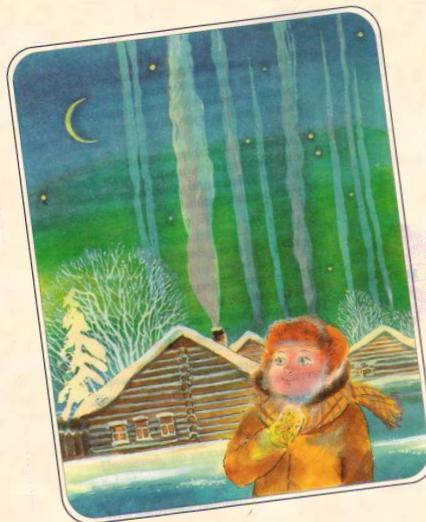
Зэв мичаа авторыс гижӧма-серпасалӧма чужан Коми мулысь аслыспӧлӧслунсӧ, мичлун-гажлунсӧ. Тӧдчӧ: авторыс радейтӧ вӧр-васӧ быд поводдя дырйи, тӧлын кӧть гожӧмын, тулысын кӧть арын:

Меным муса тӧлыс,
Вой тӧв – вӧймӧм вӧлыс.
Лӧзов лымья эрдъяс,
Кӧдзыдысь ог чердлы.
Аслам муса вӧрын,
Пожӧма яг шӧрын.
Тані ӧд ас морт ме,

Чужанінын, гортын.

Эмӧсь небӧгас и нӧдкывъяс и мойдъяс. «Тайӧ вӧлі Сӧдзью вожын» мойдкывйын гижысь висьталӧ Вӧрса да Васа йылысь, петкӧдлӧ на костын тыш-вен да вӧчӧ кывкӧртӧд:

Няньӧн-солӧн юксӧ коді,
Шуда мӧвпьясӧн пыр водӧ.

Небӧгсӧ мичаа серпасалис художник Владимир Осипов.

83.3(2Рос=Коми)

М71

Составитель:

Коваль Н.В. – ведущий методист отдела научно-аналитической работы, маркетинга, проектной деятельности, работы с РДЧ НДБ РК

Оформление:

Смолева Е.А. – ведущий художник НДБ РК

Ответственный за выпуск:

Круглова М.Ю. – директор НДБ РК

Александра Петровна Мишарина : комплект плакатов : на коми яз. / Национальная детская библиотека Республики Коми им. С.Я. Маршака; сост. Н.В. Коваль. – Сыктывкар, 2015. – (Коми писатели – детям). – **(6+)**.

© Национальная детская библиотека Республики Коми им. С.Я. Маршака, 2015

